

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

SUKUTUTKIMUS HENKILÖTIETOLAIN MUKAAN

Päivitetty 27.07.2010

www.tietosuoja.fi

Sisällysluettelo

1. Oikeus sukututkimusrekisterin perustamiseen
2. Mistä tiedot sukututkimukseen
3. Tietojen hankkiminen sukututkimusta varten muista henkilörekistereistä
4. Mitä tietoja saa kerätä ja tallettaa sukututkimukseen
5. Tiedottamisvelvollisuus ja rekisteröidyn kiello-oikeus
6. Rekisteriseloste
7. Henkilötietojen tallettamisesta internetiin
8. Lisätietoja sukuyhteisöjen käytäntesäännöistä

1. Oikeus sukututkimusrekisterin perustamiseen

Henkilötietolain 4. luvussa on säädetty henkilötietojen käsittelystä erityisiä tarkoituksia varten. Luvussa on omat säännöksensä tutkimuksesta, tilastoista, viranomaisten suunnittelutoiminnasta, henkilömatrikkeleista, sukututkimuksesta, suoramarkkinoinnista ja henkilöluottotiedoista. Henkilötietojen käsittely tällaisiin käyttötarkoituksiin ei edellytä lain 8 § 1 momentissa lueteltujen yleisten edellytysten olemassaoloa.

Sukututkimusta ja henkilömatrikkelia varten voi henkilötietoja kerätä, **vaikka**

- rekisterinpitäjän ja rekisteröidyn välillä ei vallitse asiallista yhteyttä (kuten asiakas- työ-, asukas- tms. suhdetta)
- rekisteriin merkittävä henkilö ei ole antanut tutkimukseen suostumustaan.

Kuitenkaan kaikki sukutarinat ja muu vapaamuotoinen kirjoittelu ei suinkaan kuulu henkilötietolain soveltamisalan piiriin. Henkilötietolain 2 §:n 5 momentin mukaan lakia ei sovelleta henkilötietojen käsittelyä toimituksellisia sekä taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten, mikä tarkoittaa sukututkimuksen kysymyksessä ollen, että suorasanaisia tarinoita ja muita sukuun liittyviä kertomuksia arvioidaan vasta jälkikäteen rikoslain 24. luvun kunnianloukkaamista koskevien säännösten valossa.

2. Mistä tiedot sukututkimukseen

Tavallisesti sukututkimukseen kerätään tietoja menneistä sukupolvista kirkonkirjoista ja muista arkistoista. Nykypäivää lähestyttäessä *tiedot suvun elossa olevilta jäseniltä* on parasta kerätä *ensisijaisesti heiltä itseltään*.

Tällöin voidaan varmistua tietojen oikeellisuudesta ja siitä, ettei rekisteröity halua käyttää hänelle henkilötietolain 30 §:ssä annettua oikeutta kieltää omien tietojensa käyttämistä sukututkimuksessa. Rekisteröidyllä on saman lain 24 §:n mukaan oikeus saada tieto rekisterinpitäjästä ja henkilötietojen käsittelystä (kuten jäljempänä tarkemmin ilmenee). Näin informointivelvollisuus tulee samalla hoidetuksi.

3. Tietojen hankkiminen sukututkimusta varten muista henkilörekistereistä

Henkilötietolain mukaan *sukututkimusta varten saa luovuttaa* ne tiedot, jotka 18 §:n 1 momentin mukaan saa kerätä ja tallettaa sukututkimusta varten. Luonnollisesti edellytyksenä on, ettei rekisteröity ole käyttänyt hänelle 30 §:ssä annettua oikeutta kieltää tietojensa luovuttamista tähän tarkoitukseen.

Henkilötietoja sukututkimukseen voi näin ollen kerätä muistakin rekistereistä (esim. oppilaitokset, työnantajat) kuin väestörekistereistä tai kirkonkirjoista. Tietojen oikeellisuus ja kiello-oikeuden käyttäminen olisi joka tapauksessa parasta varmistaa henkilöltä itseltään.

4. Mitä tietoja saa kerätä ja tallettaa sukututkimukseen

Henkilötietolain 18 §:n 1 momentin mukaan saa sukututkimusrekisteriin kerätä ja tallettaa

- sukuun kuuluvasta henkilöstä ja tämän aviopuolisosta yksilöintitiedot samoin kuin
- muut sukututkimuksen kannalta tarpeelliset henkilötiedot sekä

- yhteystiedot.

Lain esitöiden mukaan yksilöintitiedoilla tarkoitetaan nimeä, syntymäaikaa ja -paikkaa, vihkimis-aikaa, kuolinaikaa ja -paikkaa sekä arvoa ja ammattia.

Tapauskohtaisesti on harkittava, mitä tietoja voidaan sisällyttää sanontaan "muut sukututkimuk-sen kannalta tarpeelliset tiedot". Toisin sanoen eri sukututkimuksiin sisällytettävät tiedot voivat vaihdella mm. sukututkimuksen tarkoituksen perusteella.

Arkaluonteisia henkilötietoja saa sukututkimukseen sisällyttää vain, jos henkilötietolain 12 §:n mukaiset poikkeusperusteet arkaluonteisten tietojen käsittelyyn ovat olemassa. Tämä tarkoittaa käytännössä *rekisteröidyn nimenomaista suostumusta*. Suostumus tarvitaan aina, kun sukutut-kimukseen on tarkoitus sisällyttää edellä mainittuja 18 §:n 1 momentissa lueteltuja henkilötietoja laajemmat tiedot.

Sukututkimuksella ei saa loukata rekisteröidyn yksityisyyden suojaa. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että maininnat adoptioista tai muista yleisen elämäkokemuksen nojalla henkilökohtaisiksi koe-tuista aiheista tulisi jättää arkistojen kätköihin, jollei nimenomaista suostumusta asianosaisilta voida hankkia.

Henkilötunnusta ei tule koskaan käyttää itse sukututkimuksessa jo senkään vuoksi, että tutki-muksesta yleensä luovutetaan kappale esim. kaikille sukututkimukseen osallistuneille. Henkilö-tunnuksien käsittely tällä tavalla ei ole henkilötietolain mukaista.

5. Tiedottamisvelvollisuus ja rekisteröidyn kiello-oikeus

Henkilötietolain 24 §:n mukaan rekisterinpitäjän on henkilötietoja kerätessään huolehdittava sii-tä, että rekisteröity voi saada tiedon

- rekisterinpitäjästä ja tarvittaessa tämän edustajasta
- henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta sekä
- mihin tietoja säännönmukaisesti luovutetaan.

Sukututkimuksen tekijän pitää ilmoittaa elossa oleville suvun jäsenille

- tutkimuksesta
- tutkimukseen otettavista tiedoista
- kuinka laajasti sukututkimusta tullaan luovuttamaan suvun jäsenille ja mahdollisesti ulko-puolisille
- painatetaanko se kirjaksi, joka on kaikkien ostettavissa jne.

Samalla on syytä ilmoittaa, että rekisteröidyllä on oikeus kieltää itseään koskevien tietojen otta-minen rekisteriin.

Henkilötietolain 24 §:n 2 momentissa todetaan, ettei edellä selostettu informointi ole tarpeen, jos tietojen antaminen rekisteröidylle on mahdotonta tai vaatii kohtuutonta vaivaa. Arvioitaessa sitä, aiheutuuko rekisteröidyn informoinnista kohtuutonta vaivaa, tulee lain esitöiden mukaan ottaa huomioon muun muassa rekisteröityjen määrä ja käsiteltävien tietojen ikä. Erityisesti hallituksen esityksessä (HE 96/1998) todetaan, että kun tietoja käsitellään historiallista tai tieteellistä tutki-musta varten, voi tiedon antaminen olla mahdotonta tai vaatia kohtuutonta vaivaa.

6. Rekisteriseloste

Henkilötietolain 10 §:ssä tarkoitettu, jokaisen saatavilla pidettävä rekisteriseloste, tulee laatia kaikista henkilörekistereistä. Selosteesta tulee ilmetä

- rekisterinpitäjä yhteystietoineen
- henkilötietojen käyttötarkoitus
- kuvaus rekisteröidyistä sekä
- kuvaus rekisteriin kerättävistä tiedoista tai tietoryhmistä.

Rekisteriselosteesta voi halutessaan tarkastaa, millaisia tietoja rekisterissä yleisesti ottaen on. Sukututkimuksen kyseessä ollen rekisteriselosteesta ilmenee, mihin kaikkialle tietoja sukututkimuksesta luovutetaan.

Rekisteriselostelomakkeita saa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimistosta tai kotisivuilta, www.tietosuoja.fi.

7. Henkilötietojen tallettamisesta internetiin

Henkilötietolain 6 ja 7 §:ssä on säädetty rekisterinpitäjille suunnatusta suunnittelu velvoitteesta ja käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate. Toisin sanoen sukututkijoiden on etukäteen mietittävä mitä henkilötietoja aikoo sukututkimusrekisteriin kerätä ja miten näitä tietoja tullaan sukututkimustarkoituksissa käyttämään.

Koska tietoja saa käyttää vain sukututkimukseen, ei näitä henkilötietoja ainakaan ilman asianomaisen nimenomaista suostumusta saa laittaa avoimille internet-sivuille. Kyse on siis käyttötarkoitussidonnaisuuden toteuttamisesta: avoimilla internet-sivuille tiedot ovat kenen tahansa käytettävissä muihinkin kuin sukututkimustarkoituksiin eikä tämä enää toteuttaisin henkilötietolain säännöksiä käyttötarkoitussidonnaisuuden osalta.

Kun sukuyhdistys avaa henkilötietoja sisältävät sukututkimussivunsa vain käyttäjätunnuksen ja salasanan hankkiville sukututkimuksesta kiinnostuneille jäsenilleen, ei yksityisyyttä ainakaan lähtökohtaisesti loukata, jos samalla informoidaan mm. tietojen käyttötarkoituksesta.

8. Lisätietoja sukuyhteisöjen käytäntesäännöistä

Paitsi Tietosuojavaltuutetun toimistosta saa lisätietoja henkilötietojen käsittelystä sukututkimuksen yhteydessä myös Suomen sukuyhteisöjen laatimista käytäntesäännöistä, jotka tietosuojavaltuutettu on tarkistanut ja jotka on saatavilla esim. Suomen sukututkimusseuran kotisivujen kautta osoitteesta www.genealogia.fi